

Sygn. akt I NSW 1232/20

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Księżak

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z protestu wyborczego A. Z.
przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 31 lipca 2020 r

**Wyrazić opinię, że zarzut protestu jest zasadny, ale nie ma
wpływu na wynik wyborów.**

UZASADNIENIE

A. Z., wniosła protest przeciwko wyborom Prezydenta RP, zarzucając dopuszczenie się przez członków Obwodowej Komisji Wyborczej nr (...) w W. przestępstwa przeciwko wyborom mającego wpływ na przebieg głosowania. Wnosząca protest podniosła, że w dniu 12 lipca 2020 r. udała się do Obwodowej Komisji Wyborczej nr (...) w W., udała się do odpowiedniego stanowiska, gdzie wydano jej kartę do głosowania. Po dokonaniu oględzin wnosząca protest stwierdził, że na karcie brakuje pieczęci Obwodowej Komisji Wyborczej nr (...). Wnosząca protest niezwłocznie okazała kartę swojej znajomej, następnie poinformowała o zaistniałej sytuacji członka Komisji, który wydał jej kartę. Członek

komisji odebrał kartę wnoszącej protest i zaniósł ją innemu członkowi komisji, który przybił na niej pieczęć, a następnie zwrócił kartę członkowi komisji, który przekazał ją wnoszącej protest. Karta do głosowania, którą ponownie otrzymała wnosząca protest miała niebieską pieczęć po prawej stronie a nie w wyznaczonym kole. Wnosząca protest podeszła o członka komisji, który stemplował karty do głosowania i zapytała dlaczego nieprawidłowo stempluje karty. Odpowiedział, że tak ma być. Wnosząca protest zażądała przybicia drugiej pieczęci w wyznaczonym miejscu i dopiero wtedy oddała swój głos. Po chwili wnosząca protest zadzwoniła na numer alarmowy 112 i zgłosiła popełnienie przestępstwa na Policję. Po około 40 minutach na miejsce przyjechali funkcjonariusze Policji, przyjęli zeznania wnoszącej protest, po upływie kolejnej godziny poinformowano wnoszącą protest, że czynności zostały zakończone i może udać się do domu. W międzyczasie do funkcjonariuszy podszedł inny wyborca, który także zgłosił, że otrzymał kartę bez pieczęci, ale nie miał czasu, żeby składać zeznania, zostawił funkcjonariuszom swoje dane kontaktowe. Wnosząca protest nagrała rozmowę z członkiem komisji.

Prokurator Generalny wniósł o wyrażenie opinii, że zarzut protestu jest zasadny, lecz naruszenie kodeksu nie miało wpływu na wynik wyborów.

Okręgowa Komisja Wyborcza Nr (...) w W., stwierdziła, że opisane przez A. Z. zdarzenie stanowi naruszenie pkt 38 wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. stanowiących załącznik do Uchwały nr 183/2020 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 10 czerwca 2020 r. (M. P. 2020 poz. 565), przed rozpoczęciem głosowania komisja ostemplowuje karty do głosowania – w miejscu na to przeznaczonym – swoją pieczęcią. W celu uniknięcia wydania wyborcy karty nieważnej zaleca się ostemplowanie wszystkich kart przed otwarciem lokalu. Zgodnie z wytycznymi PKW, w razie niemożności wykonania tej czynności przed rozpoczęciem głosowania należy kontynuować stemplowanie kart po otwarciu lokalu wyborczego. Protokół z ponownego głosowania obwodowej komisji wyborczej nr (...) wskazuje, że wszystkie karty wyjęte z urny zostały przez komisję zakwalifikowane jako karty ważne. Wynika z tego, że wydanie wnoszącej protest karty nieostemplowanej było

pojedynczym przypadkiem, który został zauważony przez nią i naprawiony przez komisję, w konsekwencji nie miał wpływu na ustalony przez komisję wynik głosowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie, które zostały określone w przepisach ogólnych art. 82 i 83 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 684 ze zm., dalej „k.wyb.”) oraz w przepisach szczególnych art. 321-324 k.wyb i art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. poz. 979, dalej „u.wyb. 2020”).

Zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb., przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Wymagania formalne protestu określono w art. 321 k.wyb. Zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Zgodnie z art. 40 § 4 k.wyb. w wyborach na Prezydenta RP na karcie do głosowania umieszcza się pieczęć właściwej obwodowej komisji wyborczej oraz pieczęć Państwowej Komisji Wyborczej. Zgodnie natomiast z art. 73 k.wyb. karty do głosowania inne niż urzędowo ustalone lub nieopatrzone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie są nieważne. Stosownie zaś do treści art. 185 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb. do zadań obwodowej Komisji wyborczej ds. przeprowadzania głosowania w obwodzie należy przeprowadzenie

głosowania w obwodzie oraz czuwanie w dniu wyborów nad przestrzeganiem prawa wyborczego w miejscu i czasie głosowania. W myśl wskazanych przez OKW „wytycznych” PKW Obwodowa Komisja Wyborcza była zobligowana do opieczętowania kart do głosowania przed rozpoczęciem głosowania, a jeśli nie było to możliwe, mogła kontynuować pieczętowanie kart w trakcie głosowania. Obowiązkiem Ob.KW było pieczętowanie kart przed ich wydaniem osobom uprawnionym do głosowania.

Nie ulega wątpliwości, że działanie Ob. KW stanowiło naruszenie zarówno przepisów Kodeksu wyborczego jak i „wytycznych” PKW, które mają charakter wiążący dla Ob.KW. Członek Ob.KW wydał wyborcy kartę bez pieczęci, co było równoznaczne z tym, że głos oddany przez wyborcę jest nieważny. Z całą stanowczością należy podkreślić, że jest to sytuacja niedopuszczalna. Wyborca nie jest osobą upoważnioną do dokonywania oględzin wydanej mu karty do głosowania i sprawdzania, czy jest ona właściwie opieczętowana, tak aby oddany przez niego głos był ważny. To zadaniem Ob.KW jest zapewnienie przestrzegania prawa w trakcie głosowania w danym lokalu wyborczym, czego Ob.KW Nr (...) w W. zaniechała w sposób rażący, narażając wyborców na oddanie głosów nieważnych tylko z uwagi na zaniedbanie w wykonywaniu obowiązków przez jej członków.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy na podstawie art. 323 § 2 Kodeksu wyborczego wyraził opinię, że zarzut protestu jest zasadny, lecz naruszenie przepisów nie miało wpływu na wynik głosowania.